СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 178. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 3. серпня 1931

VOL. XXXIX. No. 178. Jersey City, N. J. Monday, August 3, 1931. THREE CENTS.

НОВА ПРОПОЗИЦІЯ АМЕРИКИ НА ДОПОМОГУ НІМЕЧЧИНІ

ГУВЕР ПРОПОНУЄ ПРОДАТИ ЇЙ НА КРЕДИТ ЗБІЖЕ И БАВОВНУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер зробив для ратунку Німеччини з економічної кризи другий крок, який він заповів був свого часу на випадок, якби проба з допомогою банків не вдалася. Пропонує він цим разом Німеччині купувати в Америці бавовну та збіже на кредит.

Уряд ще не дістав від Німеччини відповіди на свою пропозицію.

В економічних кругах думають, що Німеччина не прийме цілої пропозиції, бо вона має свого збіжа досить. Зате можливо, що вона купить в Америці бавовну.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ВИПОВІДАЄ ВІЙНУ ПІЛЬНИМ КОНИКАМ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер приказав департаментови рільництва не щадити ніяких коштів для боротьби проти язви пільних коників, що навістила кілька західних стейтів, та обеднати для боротьби всі федеральні, стейтові й місцеві уряди.

Гувер видав теж відповідний приказ Американському Червоному Хрестови.

ГУБЕРНАТОР ОСУДЖУЄ ВИКИДАННЯ МАЙНЕРІВ З ДОМІВ.

ІНДІЯНА (Па.). — Губернатор стейту, Піншо, вислав до президента вуглевої компанії, Гелвейша, телеграфічний протест проти загрози підприємства викинути з компанічних домів страйкуючих майнерів. Піншо звернув увагу підприємству, що таке викинення було би грубим варварством, бо майнери, що живуть по компанічних домах, засадили довкола домів ярину, якої ще не зібрали.

У відповідь на цей протест заряд підприємства заявляє, що майнерів мається викинути не за те, що вони належать до юнії або страйкують, але за те, що вони беруть участь у безправних заворушеннях.

БІЙКА МІЖ ЮНІЙНИМИ РОБІТНИКАМИ И СКЕБАМИ.

НЮАРК (Ню Джерзі). — На будуючійся тепер дорозі через ріки Гекенсек і Пасейк прийшло до кількох бійок між робітниками юнійними та неюнійними. В тих бійках ранено 16 осіб. Робітники билися камінням та іншим матеріялом, якого вони вживали при будові.

СТРАЙК КРАВЦІВ ЩЕ НЕ ПОКІНЧИВСЯ.

НЮ ЙОРК. — Кравецькій юнії не вдалося зробити угоди з усіми підприємцями. Яких 300 менших шап, що наймають разом коло 10,000 робітників, не згодилося на умови юнії.

У пятницю загинув з рук генгменів 26- літний Гідо Ферені, спільник свого батька в одній кравецькій неюнійній шапі. Вбийники втекли. Підприємці кажуть, що його вбили генгмени, наняті юнією.

ПОСУДЖЕНИЙ ЗА ВБИЙСТВО.

НЮ ЙОРК. — У Бруклині арештовано 68-літнього Михайла Гармчука під закидо убийства його 40-літнього товариша по кімнаті, Івана Синчука.

Оба вони жили в дво-кімнатнім апартаменті в дільниці Грінпойнт. Хтось зі сусідів покликав до них полісмена, котрий знайшов Синчука на землі з глибокими ранами в животі. Гармчук пробував утікати, але полісмен його зловив. Як наспів амбулянс зі шпиталю, Синчук був уже неживий.

На основі тимчасового розсліду між сусідами, поліція каже, що товариші посварилися за те, на кого того дня припадала черга варити вечеру та мити миски. Коли Синчук не хотів варити, Гармчук так цим розлютився, що пірвав кухонний ніж та кинувся з ним на товариша.

ЗЛОВИЛИ ВЕЛИТЕНСЬКУ РИБУ.

МАНТОЛОКІНГ (Ню Джерзі). — Рибаки рибацького підприємства Бейгед Фішеріз зловили велитенську морську рибу ваги 1,500 фунтів. Риба належить до породи, звісної по англійськи як „сонфиш".

14 рибаків цього підприємства вибралися в пятницю рано вибирати сіти. Коли стали тягнути велику сіть, що спадає до глибини 35 стіп, рибаки почули в сіти такі сильні удари, що дві лодки вдарилися об себе. Начальник полову закликав рибаків на інших лодках до помочи. Разом всі витягнули по кількох годинах праці рибу на лодку. Коли її притягнено до берега, маса людей зібралася дивитись на великана. Хтось зателефонував до Краевого Музею при Смитсонській Інституції у Вашингтоні, а той вислав сейчас трох урядовців, щоби поробили приготовання для випхання риби для музею.

ДВАНАЦЯТЬ МІЛЬОНІВ НЕДОБОРУ.

На підставі обчислення головного уряду статичного виходить, що доходи Польщі за тревень ц. року виносили 199,601,000 зл. (232,363,000 в травні 1930 р.) — Розходи виносили 211,656,000 (231,436,000 в травні 1930 р.). Отже бюджетовий недобір за тревень ц. р. виносить 12,055,000 зл.

НОВИЙ ОСТРОВ НА АТЛЯНТИЙСЬКОМУ ОКЕАНІ.

Капітан бразилійського пароплава „Лелянда" вікрив на Атляитійському океані невідомий досі остров під 27 ступнем довжини й 0.50 ступнем ширини. Щоби його оглянути, відійшли туди англійський і бразилійський пароплави. До кого остров належатиме, ще невідомо.

З ХРОНІКИ САМОВБИВСТВ.

Софія Врубель, 18-літня дівчина на Кульпаркові, отруїлася якимсь квасом тому, що наречений покинув її і хотів женитися з іншою.

ГРАД.

Дня 24. червня ц. р. перед вечором знищив град великою курячого яйця всі засіви на 100 проц. в селах: Білка, Костенів, Плетеничі, Пнятин, перемишлянського повіту. Град поранив кількох селян, що працювали в полі.

ДОБРИЙ СИН.

В Снідині коло Ковля Лука Левчук посварився з батьком за спадок і побив його так тяжко, що той помер по дорозі до лічниці. Сина арештували.

ЗЛОВИЛИ ВЕЛИКАНА-ОСЕТРА.

Один рибак на побережі Шлезвіку виловив великана-осетра довжини трох метрів, який важив 400 кг. З нього видобуто 44 кг. кавару.

ДІТИ І РЕВОЛЬВЕР.

Гаевий Скібіцький у Ведромичах лишив у хаті револьвер і двох синків. Бавлячися зброєю, 5-літній хлопчина застрелив свого 7-літнього братчика.

ЦІКАВИЙ ПРОЦЕС.

Перед кількома днями відбувся у Львові перед судом цікавий процес, у якому за злочин головної зради відповідав бувший член Центрального Комітету Сельроб-Єдність, Войтіх Стипко. Підсудний, родом Поляк, вважав своїм обовязком шукати покращання селянської долі в партії сельробу, а вибраний урядником забрався так до діла й агітував так завзято, що врешті мусів перед арештом утікати на радянщину. Тут він був очевидцем процесу проти „Спілки Визволення України", побачив, як комуністи здають ва Україну, як відплачуються своїм найзавзятішим прихильникам (м. і. І. Мирокотови з Городенки, що хоч комуніст, примирав з голоду) і став так виступати проти цього ладу, що врешті наразився ГПУ і мусів утікати до Польщі. Тут видав дві однодівки проти большевиків і врешті, прилапаний поліцією, мусів за свої давні вчинки відповідати перед судом. Суд узгляднив „покаяніе" колишнього сельроба і звільнив його від вини й кари.

АРТИСТ В. АВРАМЕНКО В ШИКАГО.

Перед кількома днями прибув до Шикаго артист-балетмайстер В. Авраменко та розпочав працю над зорганізованням шкіл до великого виступу в „Шикаго Опера" в осени цього року.

Ідучи до Шикаго, арт. В. Авраменко вступив до Кліверленду, де також розпочав працю над таким самим виступом і при помочи місцевих громадян вже винаняв салю „Поблик Авдіторіюм".

ВЖЕ ВИМОВИЛИ СЛУЖБУ.

Дня 30. червня, як остатнього дня в місяці, вимовили у Варшаві богатьом службовикам службу. Передовсім зредукували тих, які мали емеритуру, а рівночасно виконували обовязки за доплатою, вимовили теж службовикам, які мали по дві посади та багатьом замужним службовичкам. Спенсіонували багато службовиків, караних дисциплінарно. Загалом 30. червня одержало виповіджения коло 10 проц. службовиків.

ЧУДА В НАШИХ ЧАСАХ.

Виленські часописи принесли таку вістку: В селі Рапайчиці був у господині Піхової образ св. Софії, який вона дуже шанувала. Коли недавно молилася до нього й голосно заявила постанову, що за перші зароблені гроші відновить його — як каже Піхова — образ негайно заяснів і відновився сам. На вістку про це до хати Піхової почали йти товпи прочан; в хаті є теж кілька православних священиків.

ПЕКОЛЬНА МАШИНА НА ЗАЛІЗНИЧОМУ ШЛЯХУ.

На заліничому торі, як повідомляють з Вільна, між стаціями Нововілейка-Бердани робітники знайшли пекольну машину годинникової системи. Поліція провадить слідство.

НА ЧИСТУ ВОДУ.

Недавно був у Львові звісний нашим читачам Голувко, права рука варшавського уряду, і мав звіт для ББ-ків. Ось в коротких словах зміст його промови: „Німців, казав він, засимілюємо, Білорусинів таксамо. Жиди, одні асимілюються самі, тим поможемо, сіоністам до еміграції поможемо, ортодоксам дамо гебрейські школи низького типу. Всі вони згідно з вимогами життя будуть вести польську пропаганду. „Петлюрофоце" обіцяли нам ніколи не рухати земель, де живуть Українці. Міжнародні чинники рішили утворити Україну. Туди піде вся українська інтелігенція, а нам залишиться поле до асиміляції! Українцям університету не дамо, бо він їм зайвий, бо польські університети і так виховували надмір інтелігенції. Автономії Українці також не дістануть, бо автономія і університет захитали би польськість кресуф. Кооператива буде тільки одна під польською управою. Неадовольену українську інтелігенцію вишлемо за Збруч. Пацифікація була злим кроком, бо вбито невинних людей. УВО хоче знову переводити свою акцію, але ми її зліквідуємо негайно. Українців треба називати „Українцями", а не „Русинами" і т. і.

ТЕМНОТА ЗБИРАЄ СВОЄ ЖНИВО.

Писав колись Шевченко, що „виростають на Вкраїні нехрещені діти" і розумів під цим національну темноту українських мас. Ця темнота успішно розвивається і за часів большевизму, хоч по їхній програмі вони й на це революцію робили, щоб усунути темноту. „Комуніст" з 12. VI. пише слідуюче: **„По 230 районам 314 шкільних приміщень і досі не повернуто школам.** На 1. жовтня цього року буде виготовлено 1,100,000 комплетів дитячого одягу, 2,100,000 пар взуття; це забезпечує близько 50% дітей".

Отже половина дітей остається поза школою, бо не має ані одягів ані взуття, а що більше: навіть нема шкіл для дітей. Виростають остаток нові міліони людей у нас на Україні, які будуть вірно тягнути дальше московське ярмо.

ДПУ РАДІЄ.

Недавно обходила десятиліття свого існування „школа міліції" на Україні. Очевидна річ, що з нагоди цього ювилею посипались привіти про „величезну", „заслужену" і т. д. працю цієї школи. Не забуло на привіт ціл школі й ДПУ, який тут наводимо: „Чекістське привітання: більшовицька витривманість, революційна відданість, клясова чуйність, ніякої опортуністичної трухливости, виразне розуміння мети і завдань, що стоять перед нами, це характеристична риса в роботі всеукраїнської школи міліції. Чекістське привітання передовим бойцям клясового фронту й будівничим соціялізму".

НЕБЕЗПЕКА ГРОЗОВИХ ЗЛИВ НА УКРАЇНІ.

Центральне бюро погоди (очевидно в Москві) сповіщає 21. VI., що в найближчих днях треба очікувати загроздивих злив на Україні. Очікують небувалого видиву Дніпра, зокрема на півдні. Знову сотні людей знайдуться під голим небом без усяких середників для життя! А уряд на Україні? — Постачає харчові засоби в Москву.

ВИЙШОВ НА ВОЛЮ.

Майже по цілорічному с...дженню в польській тюрмі вийшов на „волю" бувший полк. УСС Роман Сушко, який був арештований в часі минулорічних подій. Виказалося, що його було заарештовано цілком безпідставно, а випущено на „волю", з домаганням, щоб кожного дня голосився на поліції.

САМОВБИВСТВО ХІРУРГА.

В Закопанім згинув трагічно відомий польський хірург з Познаня, д-р Леон Мечковський. Він пробив собі серце хірургічним ланцетом, яким оперував неодного пацієнта. Причини самовбийства невідомі. Догадуються, що він був невилічимо хорий.

5,000 ОСІБ ПРИ ОБІДІ.

В французькому місточку Гудрон уряджено політичний бенкет, в якому брало участь 5,000 осіб. На обід зїджено 200 фунтів сардинок, пів тони лосося, 900 курчат, 1,500 головок салати й випито 6,000 літрів вина.

Д-Р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ ВИЙШОВ НА ВОЛЮ

ЛЯХИ ВЗЯЛИ КАВЦІЮ 30,000 ЗЛОТИХ. ПРОБУВ У СЛІДЧІЙ ВЯЗНИЦІ 8½ МІСЯЦІВ.

ЛЬВІВ. — Дня 15 липня вийшов на волю з слідчої вязниці голова Українського Національного Демократичного Обеднання, д-р Д. Левицький. У слідчій вязниці він пробув 8 місяців і 17 днів. За той час польська влада не змогла ще скласти акту обвинувачення, хоч як пильно вишукувано ріжні „злочини".

Д-р Д. Левицький у вязниці тяжко захворів і один час знаходився під арештом в санаторії. Тепер лікарі приписали йому довший відпочинок та лікування. Звільнено його з вязниці за кавцією 30,000 злотих. Слідство буде далі провадитися Ляхами, щоб нарешті таки „вишукати" бажані для них „злочини" голови УНДО та запроторити його до вязниці на довший час.

У слідчій вязниці ще лишається секретар УНДО, д-р Любомир Макарушка, що був арештований разом з Д. Левицьким. Є чутки, що його також скоро звільнять під кавцією з вязниці, бо мабуть ще довго доведеться вишукувати на нього „злочини проти держави".

СТАЛІН НАКАЗУЄ РОЗПЛОДЖУВАТИ ХУДОБУ И ДРІБ.

МОСКВА (СССР). — Шість шпальт першої сторони газети „Правда" задруковані наказом контрольної комуністичної партії та центрального комітету партії, підписаним Сталіном та Молотовом, щоб населення, а передовсім державні та колективні господарства, розплоджували худобу й дріб. Суворо наказується розплоджувати рогату худобу, свині, вівці, ріжний дріб та крілики.

Примусова колективізація привела свого часу до того, що населення масово вбивало та різало худобу й дріб. Тепер відчувається велика недостача мяса та продуктів молочарства, а також постачання населення яйцями.

ВЕРСАЛЬСЬКИЙ МИР — ЧИСТЕ БОЖЕВІЛЬСТВО.

ВІДЕНЬ (Австрія). — На конгресі II. соціялістичного Інтернаціоналу виступив французький делегат, посол до парляменту, Леон Блюм з критикою Версальського мира. Він у своїй промові заявив, що французькі соціялісти вважають Версальський мир чистим божевільством. Що не сталосяб у майбутньому, французькі соціялісти прирікають і далі завжди бути разом з іншими соціялістами, а передовсім з німецькими соціялістами.

Як в часі окупації Францією Рурщини французькі соціялісти виступали по стороні німецьких соціялістів проти цієї окупації, так вони будуть і далі боротися проти імперіялізму й брутальної політики супроти Німеччини. Блюм пригадав, що 17 років тому в цей саме день в Парижі вбито великого французького соціяліста Жореса. Це сталося на передодні світової війни.

В КИТАЮ ВІЙНА КИПИТЬ.

ШАНГГАЙ (Китай). — Наступ військ генерала Ші Ю-Сена, що збунтувалися проти нанкінського уряду, припинено. Його війська відкинено від Пекіна, а також спинено їх наступ на манджурські війська, що вже тепер підсилені й здобули назад страчені позиції. Та через сувору цензуру годі сказати, що в дійсности робиться тепер у Китаю, бо кожда сторона старається давати свої власні офіційні пояснення.

Дощі вже припинилися в долині ріки Янгтзе, але повінь тревае далі. Вода все ще руйнує будови та нищить добробут населення. Кілька сот тисяч людей лишилося без даху над головою й без ніяких засобів до життя.

ПОЗИЧКА ДЛЯ АНГЛІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Між французьким державним банком та банком „Федерал Резерв" у Ню Йорку ведуться переговори про організацію позички англійському державному банкови в розмірі 250,000,000 долярів. Позичка ця має бути влаштована по можности на низький процент.

ВИСОКИЙ ПРОЦЕНТ НА ПОЗИЧКИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Державний банк постановив брати 15% на всі позички, які він комунебудь дає. Фінансова ситуація в Німеччині виясніється, а тому скоро пічнуть нормально працювати банки, які скоротили свою діяльність самі, або вона була обмежена розпорядженням уряду.

ВИЛЕТІЛИ З МОСКВИ ДО ІРКУТСЬКА.

МОСКВА (СССР). —Американські летуни Герндон і Пенгборн, що хочуть побити рекорд скорости лету навколо світа, який установив Гатті та Поєт, вилетіли з Москви до Іркутська. В Москві вони пробули всього пять і пів годин.

Обидва летуни чуються дуже добре й не перетомлені. Вони обидва добрі летуни й навігатори, тому правлять літаком попереминно, що дає можливість одному з них спати.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА МІЖ ЦЕРКВОЮ Й ДЕРЖАВОЮ В МЕКСИКУ

Як показують вістки з Мексика, боротьба між церквою й державою, що, здавалося, покінчилася порозумінням, але розпалюється далі. Саме цими днями скоїлися події, які краще очеркують становище сторін у цій боротьбі.

Осередком нової фази боротьби став тепер мексиканський стейт Вера Крус. Ця держава вирішила недавно, скільки католицьких священиків має обслуговати вірних католицької церкви в державі. Уряд станув на становищі, що один священик повинен припадати на 100,000 населення, отже стейт Вера Крус, що має 1,300,000 душ, має мати 13 священиків.

По засаді автономії церкви католицька церква мала би сказати, котрі саме священики мають бути вибранцями для сповнювання священства. Решта мала би покинути стейт або покинути священство. Зробити це церкві прийшлося тяжко, і церква відмовилася вибирати священиків. Епископи запротестували проти цього закона. Мовляв, як може така горстка священиків обслуговати таку масу народу? Епископи кажуть, що урядови ходить не о що іншого, а о переслідування католицької церкви.

Губернатор стейту в своїй відповіди представив становище уряду. Він каже, що 13 священиків вистарчає на обслугу стейту, в котрому богато людей не признається до католицької віри. Дотого, каже губернатор Техеда, католицька церква в Мексику націлює в нарід фанатичний страх перед чортами, відтак при помочи цього страху водить його на ріжні відправи й на прережні відпусти. В цей спосіб нарід відривається від постійної праці, святкує величезну масу свят у році, волочиться по відпустах, де він тратить час і гроші. Дотого Рим використовує темних Мексиканців так, що вони висилають папі римському 30,000,000 пезів ($15,000,000) на рік на „Петрів гріш". Уряд хоче покласти конець витяганню з Мексика цього гроша, який може придатися для будови краю, як може теж придатися час, потрачений на відпусти й процесії. Коли уряд хоче запобігти цим зловжиткам, то з цього ще не виходить, що уряд переслідує церкву. Попам це певно болюче, що їх позбавляють такої легкої наживи, але позбавити когось можности визиску, це ще не є переслідуванням.

Заява губернатора Техеди й епископів показує засади, за які зводять з собою боротьбу держава й церква в Мексику.

УКРАЇНА В АНТИЕВРОПЕЙСЬКІЙ ФУНКЦІЇ

(Переклад з італійського журналу "Antieuropa").

(1)

Примітка: В римському місячнику „Антиевропа", що виходить під редакцією Гравелі, в січневій книжці появилася стаття п. Е. Онацького під заголовком „Україна в антиевропейській функції". Вважаючи, що ця стаття може бути цікавою і для українських читачів, подаємо її тут в перекладі. Звертаємо увагу, що стаття друкована в чужинному журналі, а тому має відповідний для італійських відносин підхід, як напр. часте покликування на Мусоліні, оглядання фашизм з його цьому, тощо. Далі зазначуємо, що у всіх тих випадках, коли автор цитує часопис „Пополо д'Італія", цитує фактично думки Мусолінія, що був у 1919. р. директором і начальним редактором цього часопису. Ця обставина відома кожному Італійцеві. — **Редакція.**

З моменту, коли фашизм, відповідно до памятної промови Мусолінія, виголошеної 27. січня 1930 р., зробився всесвітнім політичним явищем, ми знаходимо тепер в европейському світі три непримиримі сили, які хотіли би запанувати в світі і повести життя народів кожна на свій спосіб: комунізм, плютократію і фашизм.

Комунізм є виразом напівазійської психіки московського народу (славнозвісний „мір", сільська комуна), приперченої дегенеративною ідеологією старого жидівського соціялізму, що закликає бідних ненавидіти багатих і нищити їх. Не дурно давні пророки Ізраіля чекали на день Єгови, коли вся влада перейде до рук обездолених.

Плютократія є виразом англо-саксонського духа в його протестантському і гедоністичному пристосованню, що дивиться на багатого і взагалі на „щасливця" як на людину благословенну від Бога, і що знаходить в куплі успіху виправдання найбільш ганебного минулого.

Обидвоє вони (комунізм і плютократія) є глибоко матеріялістичні і намагаються обмежити життя рямками так званих економічних законів, цілковито ігноруючи — або удаючи, що ігнорують — існування фактору спіритуального, який в житті народів і єдиниць є не менш важливий від фактору економічного і матеріяльного.

Фашизм, що є виразом духа чисто середземного, який продовжує і наслідує дух грекоримський, хоче привернути спіритуальному факторови все його значіння, що він його мав в давній середземній цивілізації — з її героїзмом, персонализмом, патріотизмом і любовю до великих ідей, більш ніж до дібр землі.

Боротьба межи цими трома суперниками — ревнивими та взаїмно себе виключаючими, — почалася вже давно, але лише тепер вона починає набирати дійсно рішучих форм. Світова економічна криза вимагає негайного лікування і загрожує зруйнувати цілу европейську цивілізацію.

Але хвиля для комунізму, цього незаконного, сина азійського варварства, гибіль нашого европейського світа, що вийшов з греко-римської цивілізації, є навіть бажана; якщо для інтернаціональної плютократії, що знаходить своє поратування в Америці, Австралії, Африці — **„убі бене, ібі патрія"** (де добре, там і батьківщина), занепад европейської цивілізації є маловажною подією („після мене хоч потоп!"), для фашизму в його всесвітній функції, він є, навпаки, жахливою трагедією: будучи спіритуальним, фашизм памятає про своє походження і хоче мати своє продовження в безконечній будучности.

Боротьба не є легка. Комунізм панує на величезних просторах Східньої Европи і Північної Азії; він пробиває собі все ширший шлях в Середній Европі, зруйнований морально і матеріяльно через так звані трактати мира; він здобуває симпатії східніх народів своєю антиколоніяльною пропагандою; він має в своїому розпорядженню величезні засоби і не є звязаний будьякими приписами високої моралі. Плютократія тяжить на всій Европі зі своїми картелями і кольосальними тростами, зі своїми банками, зі своїм золотом, зі своєю стандаризацією, що руйнує людську особистість і творить людськість в серіях, як машини. Плютократія нас стискає, обвиває в своїх сітях все більше й більше і викидає на вулицю — в світі вільної конкуренції і байдужної держави — все більші маси вільних кустарів, збіднюючи таким чином життя духа.

При такій ситуації боротьба вимагає таких засобів, що могли би бодай зрівнятися з засобами московського комунізму (який все більше отожнюється з московським імперіялізмом) і з засобами інтернаціональної плютократії (що набирає все більше характеру англьо-саксонського, чи вірніше американського імперіялізму). Але деж знайти ці засоби?

Мусолині відповідає (в промові до ерархів Партії 27. жовтня 1930 р.):

„Наше мирне поширення може скеруватися лише на Схід". І на тому спиняється.

Проте ідеї, що їх Мусоліні кидає в світ і накидає італійському фашизмови, не являються, як хтось міг би подумати, плодом легкої імпровізації: вони вистигають в довгих і глибоких студіях, що забирають роки життя. І якщо ми поглянемо назад, то побачимо, що „східні" ідеї Мусолінія формувалися тоді, коли він був ще звичайним журналістом.

— „Італія, — писав Мусоліні в **„Пополо д'Італія"** (26. серпня 1919 р.) знаходиться межи Сходом і Заходом. На Заході знаходяться ті, що вже „здобулися". Там знаходяться наші суперники, наші конкуренти, наші вороги, що іноді нас і підпомагають, але лише задля тої форми солідярности, що межує з милостинею і шантажем. На Заході позиції вже визначилися, і багатства знаходяться в стані статичному, — себто паразитарному... На Сході це становище цілком інакше... На Сході живуть народи, дуже багаті „потенціяльно"; вони дають нам чудове і натуральне поле для нашого економічного та інтелектуального поширення. Там живуть народи, що потрібують допомоги, і що можуть дати нам у великій кількости те, чого ми потрібуємо, в заміну за нашу промислову продукцію..."

А в іншій статті Мусоліні додавав: — „Щоби звільнитися від тиснення західної плютократії, Італія не має інших шляхів крім тих, що їх вже вказала Доміната".

Другий назначний співробітник **„Пополо д'Італія"**, покійний Бонсервиці, зазначив (6. липня 1919 р.): — „Поміж країнами Чорного моря... нас найбільше цікавить Україна... Італійсько-українська згода змогла стриати англійську гегемонію на Середземному морі..."

Таким чином вирисовується та роля, що її могла відограти незалежна Україна в боротьбі революційного фашизму проти гниту інтернаціональної плютократії. Але ще більша її роля в боротьбі проти московського комунізму.

З географічної точки погляду Україна займає східню частину середземного земельного. Власне вона є єдиною країною тої величезної площини (що іноді називається „еврозійською"), яка має — в підсонню, в геольогії, в фльорі і фавні — характеристичні риси, чисто середземні — і якщо ми простудіюємо її історію, то переконаємося, що саме Україна служила завжди тим мостом між Азією й Европою, де середземна культура зустріла перший напад азійської культури, що її принесли туранські народи, і змогла зміряти свою жертвість і свої високі спіритуальні вартости. Туранські народи, переходячи в своїому еміграційному пориві широкими степами України, підпадали там середземним впливам, що передавалися до найдальших азійських кордонів. Таким чином Україна була завжди вельми важливим театром боротьби двох культур, азійської та середземної, і український народ, себто та група південно-східних славянських племен, що ціною величезних жертв трималися берегів Середземного моря, як дверей до вогнищ середземного духа, — був завжди в авангарді Европи проти походу Азіятів.

Ми не можемо спинятися над описом геройної боротьби, яку мусів витримати український народ, як обороненць і представник середземної цивілізації, в часи — вже досить далекі — існування Великого Князівства Київського та Королівства Галицько-Волинського, — двох Держав спадкоємців, що довгі часи були справжніми осередками для політичного, економічного та культурного життя цілої Східної Европи.

Перше, нахід Татар, а потім поширення Московитів (що привласнили навіть імення українського народу — „русский", але не змогли привласнити собі його середземного духа) перервали його цивілізаційну місію, привабили його засобами, що були чужі його природі, і затінюючи його, не дають йому вирости. Заки я зрубаю послідного великана, то на першім зрубі вже буде новий ліс. Ви мабуть ще не були там, де я зачав рубати тому шіснацять років. Подивіться тепер, то побачите, чи Кірбич нищить ваш ліс.

— Бачу, що тут не так зле, як мені говорили, — Жулицький замітив.

— Наговорили вам? — запитав Кірбич. — Хто би то міг бути? Хіба Капій боїться, що я порозпуджую звірину...

— Навпаки! — Андрій перебив живо. — Капій все хвалить вас, що ви розумно орудуєте сокирою. На добавок він з Кандиби й так невелику має користь, бо на ній майже ніколи не полював. Як ви справді звірину проганяєте відси, то він вдоволений з того, бо вона переходить туди, де він зазвичаює зі своєю рушницею.

— Як не Капій, то хіба сторож лади і права, — Кірбич відповів, позираючи на Футрика.

— Яке мені діло до ліса! — Футрик відгризся. — Ліс не мій. Ладу пильную там в низу, між людьми.

Жулицький розпрощався з Кірбичем і товариство поїхало далі. Під проводом Андрія товариство взяло на право і виїхало на горбок неторослий лісом. Горбок був такий високий, що до його вершка не сягали дерева, ростучі внизу під ним. З того горбка видно було ціле озеро ліси з того боку озера і долину з Жуличами. Товариство позіскакувало з коней, посідало на горбку і любувалося гарним видом. Андрій не сказав нікому, що під ними є простора печера з входом від платформи під горбком. Наситивши очи видом, товариство посідало на коні і рушило в поворотну дорогу.

Вертаялся тою дорогою, якою їхали сюди, бо іншої не було. Перший їхав Жулицький, зараз за ним Футрик і Чапран. Яких двіста кроків за ними їхали Варка і Ольга, весело балакаючи. Сто кроків за дівчатами їхав Андрій, затоплений в своїх думках. В йочо душі клубилися і поборювалися ріжні суперечні думки. Від старих милиних чув, що Жулицький тяжко скривдив його, та що погана людина. Андрій був свідомий того, що як би не Варка, то був би не пішов під дах того ворога свого. Будучи вже пару місяців під дахом Жулицького, та зорко призираючися всьому, що в хуторі діється, Андрій не думав, щоби його господар міг кого скривдити. Хоч би хотів, то Варка не позволила би. Коли стала думати про Варку, йому важко зробилося на серцю. Підвів очи і оглянув на неї саме, коли з Ольгою переїздила попри дерево дуже грубе, високе і сухе, бо майже без листя, зітхнув і шепнув:

— На мої ноги завсякі твої пороги!

Коли сам переїздив попри се дерево, почув неначе глухий хрупіт. Він цілий затрусився. В туже мить вихопив зза хомяви свій соціяльні кляси на службу інших ідеалів, накинених чужою психікою, і примусили його — в вищих інтересах самозбереження — замкнутися в консервативні селянських мас — пасивних, але багатих на потаємні сили, що чекали лише сприятного моменту, щоби вибухнути і скинути чужинецьке ярмо.

Сей момент прийшов з упадком двох імперій — російської та австро-угорської.

Велика російська революція 1917 р. знайшла український народ, обмежений майже на дві кляси: на масу селян (85%) і тонкий шар інтеліґенції, сильної своїм високим ідеалізмом і любовю до Батьківщини, але недосвідченої в політичній грі і бідної на матеріяльні засоби.

(Дальше буде).

МУДРІ ПРИПОВІДКИ.

Один король скликав найрозумніших людей і сказав, щоби кождий з них ставив одно питання, а другий щоби відповідав, але так, щоби відповідь перевищала питання. Хто з них перевищить усіх, той буде королівським дорадником.

Перший спитав: „Що є тяжше від землі?" Йому відповів другий: „Людська злоба".

„ Ні — сказав той — божий гнів є тяжше знести ніж людську злобу". Тепер спитав другий: „Що є найліпше у світі?" „Добрий приятель!" „Ні — сказав інший — добра совість іще ліпша". Третій спитав слідуючого: „Хто є найумудрі-ший?" Відповідь: „Той, хто прочитав багато книжок". „Ні, той, хто студіює лише дві книжки: біблію й книгу природи". Четвертий: „Хто найбагатший?" Відповідь: „Той, хто має найбільше книжок". „Ні, той, хто вдоволяється малим". Пятий: Яка є найбільша почесть у цілому світі?" Відповідь: „Бути сміливим жовніром і вченим чоловіком". „Ні найбільша почесть покора й милолюбивість". Шестий: „Що є найбільша штука?" Відповідь: „Володіти над світом". „Ні, заволодіти над самим собою". Король похвалив їх усіх за мудрі відповіди, але шестому признав першенство. Бо признав, що заволодіти над самим собою є велика штука. Це він сам що дня пізнає на собі самім.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

В. Будзиновський.

ТРИ ПОКОЛІННЯ

(Свобідно за Купером)

(11)

В низу по тім боці гори сидів Іван Кірбич, що ріжними способами експльоатував ліс. Був дуже добрим стрільцем, отже полював. Та полюванне не було його промислом. Полював лише тоді; коли йому самому і двом його помічникам було потрібне мясо. Головною його роботою і заробком було витягати всякі користи з дерева. Він рубав ліс і з дерева добував поташ і смолу. Також випалював вуголь. Як призбирав великий запас поташу і смоли, то возив їх на продаж аж над море, де його товар забирали кораблі. Вугля випалював мало, бо лише для одної кузні в Жуличах. До роботи мав двох помічників. То були бурлаки, котрі таку роботу волїли, як всяку іншу. Як вона їм навкучилася, то йшли далі в світ, на їх місце приходили інші. В тих часах таких було богато. Сеї зими Кірбич тільки рубав, стягаючи зрубане дерево на місця, на яких в літі загадав випалювати. Робив так, бо в зимі по снігу дерево лїпше тягнути чи возити, як в літі. Випалювання вже зачалося.

Як три миливі під Кандибою при озері, так і Кірбич мав ворога. Був ним Футрик. Сей при кождій нагоді вмовляв в Жулицького, що як той Кірбич ще з рік погуляє по Кандибі, то гора вилисїє і вже ніколи не покриється зеленою чуприною. Футрик радив Жулицькому зрезигнувати з частини зисків, які йому давав Кірбич і дальше рубання ліса заборонити. Жулицький знав, що Футрик переборщує. Та, подумавши, що господар повинен знати, що на його грунті діється, загадав власними очима провірити, які є наслідки тої експльоатації ліса. Перший гарної днини осідлано шість коней і з хутора в сторону Кандиби вирушило товариство, в якім були: Жулицький, Варка, попадянка Ольга, Чапран, Футрик і Андрій.

Від міста під горою просто осїлі, вела на Кандибу дорога, вирубана Кірбичем. Він зачав рубати ліс так, що зразу вирубував дорогу. Зрубані дерева зараз палив на поташ. Так вже в першім році вирубав дорогу вгору і далі хребтом горі аж на її кінець, і у низ позад озером. Крім того вирубав ще кілька менших поперечних доріжок з хребта у низ. Від головної дороги хребтом ті бічні доріжки розходилися неначе ребра. Та дорога і ті доріжки не були вийджені, бо крім того, що Кірбич ними тягав дрова, ніхто ними не їздив. По обох боках дороги був старий ліс, над дорогою було зелене склепіння. Лиш десь-не-десь визирав шматок синього неба. Коли виїхали на верх, їхали попри грубезну довгу колоду, що лежала при дорозі. Кірбич не спрятав її і не спалив, бо то було віком повалене дерохно, нідочого не придоже. Андрій підїхав до Варки і, показуючи колоду, сказав:

— З поза сеї колоди я стріляв до того риса, що тепер лежить перед вашим лїжком. Він сидів на сім дереві, що за тим другим поваленим буком.

— Шкода, що ви не зійшлися ще з другим, — Варка замітила.

— З другим хіба вже не зійдуся. Він мабуть покинув сі негостинні сторони, бо від довшого часу нема познаки, щоби такий хижак ще був тут.

Товариство поїхало далі. Хоч Жулицький пильно розглядався, не бачив того знищення, про яке йому набалакав Футрик. Аж по півторагодинній їзді виїхали на місце ясніше. Ліс був настільки прорідженний, що зелене склепіння не заслоновало цілого неба. Як би то була робота вітрів, то тут лежалиби зломи великими купами. Зломів не було, отже то був знак, що тут чоловік рубав ліс і зрубане заїздив та спалив. По хвили виїхали на місце ще більше ретерелене. Тим паслися воли Кірбича.

— Коли йому воли тут, то недадеко і він буде, — замітив Жулицький.

Всі так думали і стали гукати. Ніхто не відгукнувся, тільки їх власні голоси. Їхали ще з пів години, аки знов виїхали в прориджене місце і побачили дим. Підїхали до коливи, перед котрою сидів якийсь великан і варив кашу. То був сам Кірбич. Здивувався, коли перед собою побачив таке товариство. Жулицький промовив до нього сміючися:

— Ми прийхали на контроль. Хочемо подивитися, чи ви з того ліса ще лишили що, чи може вже весь ліс перемінили в смолу і поташ.

Кірбич зареготався на ціле горло і відповів:

— Один Кірбич лише з двома помічниками, годен дати собі раду з цілим нашим лїсом? Хоч би сюди прийшло ще десять Кірбичів з помічниками, то сей ліс далї буде лісом. Очевидно, як будуть так рубати, як я рубаю. Я ліса не нищу. Я нищу лиць се, що вже дожив-вае свій вік і повинно вступити молодому поколінню. Для моєї фабрики рубаю лиш здорові великани. Як їх не зрубаєш, то вони спорохнїють і повалялися. Рубаю також старі спорохнілі, хоч вони мені непотрібні. З них вже ні будівець, ні топливо. Вони відочого не пригожі. Лише шкодять лісови, бо забирають місце молодникови і затінюючи його, не дають йому вирости. Заки я зрубаю послідного великана, то на першім зрубі вже буде новий ліс. Ви мабуть ще не були там, де я зачав рубати тому шіснадцять років. Подивіться тепер, то побачите, чи Кірбич нищить ваш ліс.

— Бачу, що тут не так зле, як мені говорили, — Жулицький замітив.

— Наговорили вам? — запитав Кірбич. — Хто би то міг бути? Хіба Капій боїться, що я порозпуджую звірину...

— Навпаки! — Андрій перебив живо. — Капій все хвалить вас, що ви розумно орудуєте сокирою. На добавок він з Кандиби й так невелику має користь, бо на ній майже ніколи не полював. Як ви справді звірину проганяєте відси, то він вдоволений з того, бо вона переходить туди, де він зазвичаює зі своєю рушницею.

— Як не Капій, то хіба сторож лади і права, — Кірбич відповів, позираючи на Футрика.

— Яке мені діло до ліса! — Футрик відгризся. — Ліс не мій. Ладу пильную там в низу, між людьми.

Жулицький розпрощався з Кірбичем і товариство поїхало далі. Під проводом Андрія товариство взяло на право і виїхало на горбок неторослий лісом. Горбок був такий високий, що до його вершка не сягали дерева, ростучі внизу під ним. З того горбка видно було ціле озеро ліси з того боку озера і долину з Жуличами. Товариство позіскакувало з коней, посідало на горбку і любувалося гарним видом. Андрій не сказав нікому, що під ними є простора печера з входом від платформи під горбком. Наситивши очи видом, товариство посідало на коні і рушило в поворотну дорогу.

Вертаялся тою дорогою, якою їхали сюди, бо іншої не було. Перший їхав Жулицький, зараз за ним Футрик і Чапран. Яких двіста кроків за ними їхали Варка і Ольга, весело балакаючи. Сто кроків за дівчатами їхав Андрій, затоплений в своїх думках. В йочо душі клубилися і поборювалися ріжні суперечні думки. Від старих милиних чув, що Жулицький тяжко скривдив його, та що погана людина. Андрій був свідомий того, що як би не Варка, то був би не пішов під дах того ворога свого. Будучи вже пару місяців під дахом Жулицького, та зорко призираючися всьому, що в хуторі діється, Андрій не думав, щоби його господар міг кого скривдити. Хоч би хотів, то Варка не позволила би. Коли стала думати про Варку, йому важко зробилося на серцю. Підвів очи і оглянув на неї саме, коли з Ольгою переїздила попри дерево дуже грубе, високе і сухе, бо майже без листя, зітхнув і шепнув:

— На мої ноги завсякі твої пороги!

Коли сам переїздив попри се дерево, почув неначе глухий хрупіт. Він цілий затрусився. В туже мить вихопив зза хомяви свій ляви прута і сперив ним коня так, що кінь чвалом пустився вперід. Перебігаючи попри дівчата, стягнув крепко прутом також їх коні і кричучи „тікайте!", пігнав далі. Коні дівчат пустилися скаженим чвалом за Андрієвим. Доїхавши до Жуликього, Андрій ледви спинив свого коня. Одночасно причалали й дівчата. Були ліщі на Андрія, бо гадали, що він зробив їм збитка. Варка вже зачала картати його за се, та її слова заглушив тріск і лопіт падучих дерев. Вершок одного повваленого дерева впав не далі, як дванять кроків перед ними.

— Що то сталося? — спитав стрівожений Жулицький.

— Коли дівчата минули велике старе дерево і я переїздив попри нього, дерево захрупотіло. Я доміркувався, що воно паде, та впаде здовж дороги і собою завалить ще й ті дерева при дорозі, на які впаде. Я знав, що як не пень, то гиля сего дерева, або інших ним повалених потворить все те, що на дорозі. Перестерігати, або пояснятя небезпеку, вже ніколи було. Я підігнав мого коня і коні дівчат. На наше щастя коні не пішли в бік, де були би застряли в зломах, на які також звалилися галузи впавшого дерева. Пішли просто себе дорогою і так спасли нас.

(Дальше б. д.).

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА

відбувшоїся на дня 13—18 липня 1931 року.

Рекорда руху членів повноплатних в старім і нових родах обезпечення за перше півріче 1931 р.

Назване число повноплатних членів з кінцем попереднього місяця	ПРИБУТОК: приняті нові члени	приняті наново	з перестр. листами	з інших клас обезп.	УБУТОК: суспендовано	Відійшли з переставні до інших клас обезп.	померли	число членів з кінцем міс.
Січень 21.338	117	78	39	10	151	46	13	14	21,358
Лютий 21.358	109	70	23	1	146	19	3	14	21,379
Березень 21.379	87	96	22	7	163	26	8	21	21,373
Квітень 21.373	53	80	24	4	189	18	5	14	21,308
Травень 21.308	56	112	22	3	243	29	3	16	21,210
Червець 21.210	43	128	28	3	205	23	3	17	21,164
Разом	465	564	158	28	1,097	161	35	96	

ВІДСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

І клясі А-	на $ 100		11
І клясі А	на $ 250		384
І клясі А-А	на $ 500		5,745
І клясі В	на $ 750		880
І клясі С	на $1000		13,185
І клясі С-В	на $1500		302
І клясі С-С	на $2000		102

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	60
В клясі Р-1000	на $1000	129
В клясі Р-1500	на $1500	5
В клясі Р-2000	на $2000	4
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

А клясі Е- 500	на $ 500	75
А клясі Е-1000	на $1000	72
А клясі Е-1500	на $1500	4
А клясі Е-2000	на $2000	2
А клясі Е-2500	на $2500	—
А клясі Е-3000	на $3000	—

Обезпечення платне на життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	106
В клясі Е-1000	на $1000	93
В клясі Е-1500	на $1500	4
В клясі Е-2000	на $2000	1
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—

Разом 21,164

Рекорд руху дітей обезпечених в У. Н. Союзі.

Назване число дітей з попереднього місяця	ПРИБУТОК: з нових принято	приняті наново	з перестр. листами	УБУТОК: суспендовано	видано пер. листи	померли	число дітей з кінцем міс.
Січень 13.891	963	34	35	149	69		14,105
Лютий 14.105	147	46	35	131	52	2	14,138
Березень 14.138	95	61	11	118	31	2	14,154
Квітень 14.154	75	50	10	178	24		14.087
Травень 14.087	52	93	17	169	36	1	14.021
Червець 14.021	38	57	19	160	21	1	13,949
Разом	770	341	117	934	233	6	

ВІДСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

Клясі І-ій за 25 центів місячної вкладки	12,530
Клясі 2-ій за 50 центів місячної вкладки	1,416
Разом	13,946

З кінцем червня 1931 р. в У. Н. С. було всіх обезпечень 35,110

ЗВІТ КОНТРОЛЬ. ГОЛ. ФІН. СЕКРЕТАРЯ ВІД 1 СІЧНЯ ДО 31. ЧЕРВНЯ 1931 Р.

П Р И Х І Д:

	Назва	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд запомоговий	Фонд конвенц.-страйковий	Фонд народний	Фонд бондів	Фонд резервовий	Фонд сирітський	Разом
Січень	Назва від членів	34,123.33	7,729.55	1,850.00	1,885.18	49,600.00				60,443.33
Лютий		33,653.27	5,513.02	1,965.00	2,014.53	13,750.00				56,895.82
Березень		34,834.36	5,731.71	2,065.00	1,283.20	4,000.00				47,914.27
Квітень		34,581.98	6,578.37	1,850.00	2,581.98	90,000.00				135,992.33
Травень		33,936.42	8,539.08	1,825.00	1,825.00					48,125.89
Червець		33,718.79	5,932.17	1,750.00	4,574.14					46,975.10
Разом		205,827.50	39,824.22	11,305.00	14,164.03	157,350.00				426,346.74
Січень	Прих. від членів	7,729.55	3,111.25	1,850.00	1,885.18	49,600.00	8,507.50			73,683.48
Лютий		5,513.02	3,650.00	1,965.00	2,014.53	13,750.00	1,774.50			28,667.05
Березень		5,731.71	3,050.00	2,065.00	1,283.20	4,000.00	1,193.95			17,323.86
Квітень		6,578.37	3,050.00	1,850.00	2,581.98	90,000.00	162.36			104,222.71
Травень		8,539.08		1,825.00	1,825.00		118.39			12,307.47
Червець		5,932.17	1,475.02	1,750.00	4,574.14		90.80			14,822.13
Разом		39,824.22	14,046.42	11,305.00	14,164.03	157,350.00	11,847.50			251,227.70
Січень	Прих. від бондів	3,111.25	6,051.96							9,163.21
Лютий		3,650.00								3,650.00
Березень		3,050.00								3,050.00
Квітень		3,050.00								3,050.00
Травень										
Червець										
Разом		12,861.25	6,051.96							18,913.21
Січень	Спірітуал. части.	700.00								700.00
Лютий		500.00								500.00
Березень		3,000.00								3,000.00
Квітень		3,050.00								3,050.00
Травень										
Червець										
Разом		7,250.00								7,250.00
Січень	Видатки канцел.	1.56.04								1.56.04
Лютий		192.45								192.45
Березень		192.95								192.95
Квітень		162.36								162.36
Травень		118.39								118.39
Червець		90.80								90.80
Разом		715.99								715.99
Січень	Спадщ. бондів	8,507.50								8,507.50
Лютий		1,774.50								1,774.50
Березень		1,193.95								1,193.95
Квітень		162.36								162.36
Травень		3,525.00								3,525.00
Червець		3,437.50								3,437.50
Разом		18,600.81								18,600.81
Січень	Спадщ. готівки	3,307.50					377.80			3,685.30
Лютий										
Березень							1,500.00			1,500.00
Квітень							327.80			327.80
Травень										
Червець										
Разом		3,307.50					2,205.80			5,513.30
Січень	Бонди									
Лютий										
Березень										
Квітень						30,000.00				30,000.00
Травень										
Червець										
Разом						30,000.00				30,000.00
Січень	Моргечі	49,600.00								49,600.00
Лютий		13,750.00								13,750.00
Березень		4,000.00								4,000.00
Квітень		90,000.00								90,000.00
Травень										
Червець										
Разом		157,350.00								157,350.00
Січень	Календар									
Лютий										
Березень										
Квітень										
Травень										
Червець										
Разом										
Січень	Ренти									
Лютий										
Березень										
Квітень										
Травень										
Червець										
Разом										
Січень	Позички									
Лютий										
Березень										
Квітень										
Травень						100.00				100.00
Червець										
Разом						100.00				100.00
Січень	Разом	60,443.33	9,780.51	1,850.00	1,885.18	49,600.00	8,885.30			132,444.32
Лютий		44,295.24	9,163.25	1,965.00	2,014.53	13,750.00	1,774.50			73,962.52
Березень		47,914.27	8,974.66	2,065.00	1,283.20	4,000.00	1,193.95			65,431.08
Квітень		135,992.33	9,628.36	1,850.00	2,581.98	90,000.00	162.36			240,215.03
Травень		48,125.89	8,539.08	1,825.00	1,825.00		118.39			60,433.36
Червець		46,975.10	7,407.19	1,750.00	4,574.14		90.80			60,797.23
Разом		426,346.74	53,493.13	11,305.00	14,164.03	157,350.00	12,230.30			674,889.20

Готівка з кінцем грудня 1930 р. остала $423,693.92
Прихід за 6 місяців від 1 січня до 30 червня 306,156.44
Разом $729,850.36
Розхід за 6 місяців 325,652.49
Готівка з кінцем червня 1931 р. остала $404,197.87

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Льокація готівки по фондах.

Фонд посмертний	$251,798.96
„ резервовий	52,860.63
„ запомоговий	27,299.93
„ конвенційний	24,469.54
„ адміністраційний	20,514.98
„ народний	8,007.71
„ сирітський	19,246.12
Разом	$404,197.87

Інвестиції готівки в моргечах:

З кінцем грудня 1930 остало на моргечах	$1,348,511.00
За час 6 місяців інвестовано в моргечах	157,350.00
Разом	$1,505,861.00
За час 6 місяців сплачено моргечів	21,377.00
З кінцем 30 червня 1931 остає на моргечах	$1,484,484.00

Інвестиція готівки в бондах:

З кінцем 1930 року було інвестовано в бондах	$563,855.50
За час 6 місяців закуплено бондів на	30,000.00
Разом	$593,855.50
За час 6 місяців сплачено бондів	12,582.00
З кінцем 30 червня 1931 остає на бондах	$581,273.50

Льокації фондів У. Н. Союза:

Фонд посмертний:

Готівка	$ 251,798.96
Моргечі	1,193,360.94
Бонди	453,045.00
Позички	100.00
Разом	$1,898,304.90

Фонд резервовий:

Готівка	$ 52,860.63
Моргечі	125,853.06
Бонди	59,101.00
Реальність	123,000.00
Разом	$360,814.69

Фонд адміністраційний:

Готівка	$20,514.98

Фонд конвенційний:

Готівка	$24,469.54

Фонд народний:

Готівка	$8,007.71

Фонд запомоговий:

Готівка	$27,299.93
Моргечі	40,570.00
Бонди	8,707.00
Разом	$76,576.93

Фонд сирітський:

Готівка	$ 19,246.12
Моргечі	124,700.00
Бонди	60,420.50
Разом	$204,366.62

БІЛЯНС.

Стан чинний.

Готівка	$ 404,197.87
Моргечі	1,484,484.00
Бонди	581,273.50
Реальність	123,000.00
Позички	100.00
Разом	$2,593,055.37

Стан довжний.

Фонд посмертний	$1,898,304.90
„ резервовий	360,814.69
„ запомоговий	76,576.93
„ адміністрац.	20,514.98
„ конвенційний	24,469.54
„ народний	8,007.71
„ сирітський	204,366.62
Разом	$2,593,055.37

(Конець буде)

Strugar Upholstering Co.,

CUSTOM MADE FURNITURE.
SLIP COVERS, — DRAPERIES, — CURTAINS.

88 East 10th STREET, NEW YORK CITY

Phone: STUYVESANT 9-7343.

Ми є одинокою українською фірмою, що солідно, дешево й на час виконує всякі тапіцерські роботи. 131

Нові меблі на замовлення і направа старих.

НОВІ КНИЖКИ, ЯКІ НАДІЙШЛИ З КРАЮ.

...ОВА КУХНЯ, вітамінова книжка, потрібна в кождій українській хаті. Зложила після найновіших вимог здоровля Осипа Заклинська.	85
МОНОГРАМИ, до хрестикового вишивання. Ціна	65
НАРОДНІ ВИШИВКИ, до вишивання. Ціна	35
ЯК ДОБУТИ КРАСУ і задержати молодість та здоровля. Написала Осипа Заклинська на основі студій та косметичної практики в Празі. 50 ілюстрацій. Ціна	75
ЗЗАСВИСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ, народний співанник з нотами і малюнками. Ціна	65
СОНЦЕ ЗАХОДИТЬ, історична повість з часів зруйнування Запорозької Січи, Андрій Чайковський. Брошурована 75 ц., оправлена	1.00
ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА В СВІТОВІЙ ВІЙНІ. Часть 1. Швейк в запіллю. Ярослав Гашек. Авторизований переклад з чеського. Ціна	90
ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА В СВІТОВІЙ ВІЙНІ. Часть. II. Швейк на фронті. Ярослав Гашек. Авторизований переклад з чеського. Ціна 90 центів. Оправлена	1.25
ПАРТИЗАНИ. А. Крезуб. часть 1. Із сітий Київської Чрезвичайки. Часть II. Стріча в хуторі. Брошурована $1.50, оправлена	1.75
ЧОРНІ РЯДКИ, спомини за час від 1. листопада 1918 до 13. травня 1919 д-ра Андрія Чайківського. Ціна	45
КОЖУХІВ, спомини д-ра Івана Максимчука. Ціна	40
НА ПЕРЕДОДНІ ВЕЛИКИХ ПОДІЙ, власні переживання і думки 1912—1914 Олени Степанів. Ціна	25
НА ЧОРНІЙ ДОРОЗІ, оповідання. Микола Матіїв-Мельник.	75
СВІТОВА РЕВОЛЮЦІЯ. Т. Г. Масарик. Оправлена, 527 сторін.	3.75
ЗАПОРОЖЕЦЬ, Луговий співанник. Ціна	40
ВАДИМ, повість з книжих часів. Богдан Лепкий. Оправлена	1.00
ЩОДЕННИК, 1907—1917 р. Евген Чикаленко. Оправлена	2.50

Замовлення разом з належністю слати на адресу:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

Б. Дністрянський.

ДАВНЕ МИНУЛЕ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ТА ОСТАННЯ СПРОБА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

(3)

Українські міста після татарської руїни довгий час не могли відродитися, а незабаром за дозволом польсько-литовської влади почали напливати на українські землі жидівські купці та ремісники (у Галичині у XIV., а на Волинь і взагалі на Правобережну Україну у XV—XVI ст.), які згодом захопили у свої руки майже увесь торг та ремества. (Дивн В. Антонович: „Монографії", т. I.; М. Грушевський: „Історія України-Руси, т. VI.). Таким чином через триста років після татарської навали українська нація складалася з горстки шляхти, знесиленого економічно міщанства, малоосвіченого духовенства та закріпощеного селянства.

А що українська церква перешкаджала переведенню ріжних заходів польської влади з метою польонізації української нації, то польська шляхта разом з католицькими політиканами вирішили її знищити шляхом обєднання обох церков, себто через насильне приєднання української церкви до католицької. Заходи цього почалися нераз, але формально спромоглися Поляки їх зреалізувати аж у Берести в 1596 р. Та цей мудрий плян через опір українського міщанства, православної шляхти і більшої частини духовенства не цілком удався. Правда, значна скількість православного епископату признала унію, але широкі народні маси лишилися при старій церкві ва вірі, яка стала, так мовити, національною.

Ця церковно-релігійна та національно - культурна боротьба причинилася також до відродження української літератури, яка, на жаль, мала переважно конфесійний характер. Тай не дивно, бо українські письменники в обороні своєї віри проти католицизму були змушені звертутися до старих традицій та візантійської літератури. І як не пережила Україна ренесансу, так не витворилися у нас умови і для реформаційного руху, бо він повстав у лоні католицької церкви, з якою українська церква провадила завзяту боротьбу. Правда, українські письменники та церковні діячі дечим користувалися з новотворної реформаційної літератури, але у дуже малих розмірах і переважно для полеміки з католиками.

Проте, коли на грунті цієї церковно-культурної боротьби та внаслідок антиукраїнської соціяльно-економічної політики Польщі на Україні в кінці XVI. та на початку XVII. ст. стали вибухати одно народне повстання за другим; коли наляканий польський уряд примушений був підчас ери гетьмана П. Сагайдачного піти на деякий компроміс з українською церквою та козацтвом, а особливо як під проводом гетьмана Б. Хмельницького українська нація спробувала з великим успіхом добитися свого визволення і утворила свою суверенну козацьку республику (дивн В. Липинський: „На переломі"), то української культурна творчість взагалі, література і мистецтво та церковне письменство зокрема, у цей час досягнули досить високого розвитку, особливо у порівнянні з тим культурним життям, яке ми знаходимо у поневолених Турками Словян південних або у цілком відрізаних від Европи північних. На жаль, тодішні наші письменники та учені по традиції все ще користувалися прийнятою у церковному життю болгаро-словянською або українсько-словянською мовою, що значно утруднювало поширення їх творів поміж населенням. Правда, були спроби писати і народньою українською мовою, але у дуже малих розмірах. (Дивн: Ів. Огієнко „Українська культура").

III. Росія підбиває під своє панованнє Східню Европу.

Зрозуміло, що без певного політичного виховання та при менша частина опинилася під пташків.

Габсбургами, як свого часу більшість наших земель прилучала була Литва, а решту Польща. Але під важкою рукою Москви українські землі згодом не тільки втратили вибрену раніше автономну державність, а почали поволі занепадати і витворена у XVIII. ст. національна культура. Отже характеристично, що обєднання більшости українських земель під зверхністю Росії привело до того, що Україна стала звичайною московською колонією.

(Дальше буде)

Я. Д.

КОЛЄКТИВІЗАЦІЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

(1)

Опираючись на ленінсько-сталінській доктрині про можливість будування соціялізму в одній і то навіть аграрній країні, компартія намагається втягнути в процес загального усуспільнення народнього виробництва також і дрібні селянські господарства, яких нараховують у Радянському Союзі коло 25 мілионів. Селянство згідно з теорією Леніна є тою останньою капіталістичною клясою, яку конче треба знищити, бо, мовляв, як довго селянське господарство базується на приватній власности та дрібному товаровому виробництві, так довго воно видлює зпоміж себе капіталістів постійно й невпинно.

За час т. зв. НЕП-у значно зміцніли та почали відограватн питому їм господарську ролю заможні та середняцькі селянські господарства. Мало того, деяка частина незаможних селян і собі спромоглася перейти до табору середняків, а почасти навіть і до заможніших. Компартія вважає за підпору пролетарської диктатури лише незаможних селян, а всіх заможних селян-хліборобів за класових ворогів; хлібороб-середняк, на думку комуністів, є посередня група, що хитається: державець хліба, вона тягне до вільного торгу та приватного капіталу, а як працівник — є спільником робітничої кляси та пролетарської диктатури.

Так звані ліві комуністи (троцькісти), налякані тим фактом, що за роки НЕП-у почали щораз більше зміцнюватися заможні та середняцькі господарства, а головно тим, що пролетарська диктатура опинилася в небезпечній господарській залежности саме від цих буржуазних груп селянства, що постачали державі понад 80% товарової зернової продукції (з того заможні селяни до 40%) та коло 90% товарової продукції інших сільсько-господарських продуктів (скотарство, городовина, садовина, тощо), дуже гостро виступили проти політики рядянської влади, вимагаючи припинення колективізації переважно незаможних селянських господарств, щоб таким робом бідні селяни стали підпорою пролетарської диктатури не лише формально, а також і на ділі. Адже саме ці селяни, яких нараховують у радянському Союзі понад 50%, не мають належного власного інвентаря та посіваючи всього одну третю гектара землі, опинилися в таких злиднях, що влада була змушена в минулому році 35% незаможніх господарів цілком звільнити від сільсько-господарського податку. Ці селянські господарства з щорічним прибутком не вище 300 долярів на кожне господарство є тягаром для совітської влади, бо вони не лише не постачають державі хлібних лишків та інших харчових продуктів, а часто не в стані самі себе прохарчувати. Ліві комуністи пропонували через негайну колективізацію та інші заходи піднести господарський добробут і долю бідного селянства коштом решти селянства, яке думали знесилити безоглядним визиском (податкова політика, державні ціни на збіжа та інші продукти й т. д.), щоб таким робом заможні хлібороби та середняк опинилися в безвихідному становищі та змушені були шукати й собі поратунку в колективізації.

Компартія ще в цей час не годилася стати на цей шлях боротьби проти більшости селянства. Особливо гостро проти такої політики виступали комуністи-господарники та т. зв. праві комуністи з Бухаріном на чолі. Вони зазначували, що селяни середняки й навіть заможні зчасом самі стануть на шлях колективізації, коли переконаються, що лише таким шляхом вони зможуть досягнути добробуту. Себто, праві комуністи не були проти колективізації, а обстоювали думку, що лише добровільна колективізація та, головно, повільний її темп можуть дати бажаний наслідок. Адже без належних машин хлібороб ських, без тракторів та взагалі без відповідних заходів дуже важко усуспільнювати рільничу продукцію.

Компартія підчас впровадження пятирічного господарського пляну прихилилася до думки комуністів-господарників і ухвалила протягом ближчих пяти років дориватися колективізації лише половини селянських господарств, а саме переважно незаможніх.

Згодом у компартії виринуло т. зв. правий ухил, який вказував, що саме тому, що аграрська влада мало дбає про розвиток сільського господарства й що компартія своєю політикою порушує спілку з середняком, сільське господарство занепадає, а селянські маси роблять завзятий опір проти визиску їх через податки та дуже низькі ціни. Тоді компартія, з одного боку, повела гостру боротьбу проти правих комуністів, а з другого, беручи під увагу величезні труднощі підчас збору збіжа та бажаючи як найскорше звільнитися від залежности з боку заможніх та середняцьких селянських господарств, вирішила прискорити колективізацію рільничої продукції.

З цею метою вироблено директиву протягом пяти років цілком усуспільнити сільське господарство та загострити боротьбу проти заможніх селян. Місцева радянська влада, а особливо прихильники Сталіна чи Троцького, з великим завзяттям почали силоміць переводити колективізацію. Країна опинилася на передодні нечуваної господарської катастрофи; по селах розпочалася громадянська війна, дуже небезпечна для самого існування пролетарської диктатури; господарське життя почало завмирати, бо селяни відмовилися не тільки продавати добровільно свої продукти, але не бажали купувати промислових виробів; у звязку з цим по містах та промислових центрах запанувала давно вже нечувана харчова криза, а радянська кооперація та навіть промисловість, звязана з селянським ринком, опинилась у безвихідному становищі.

(Конець буде)

Уважливий сусід.

Наймичка вбігла в хату та каже:

— Прошу пані, в городі в капусті є заяць!

Це вчув чоловік, скоро зодягнувся, схопив рушницю та біжить на двір. На це жінка:

— Бійся Бога, що дуже рано, побудиш сусідів!

— Нічого, я йтиму на пальцях, — відповів чоловік.

ПІРЯ ЗАМІСЬ ГРОШЕЙ.

На островах Ст. Круз (на Тихому океані) є цікаві гроші, а саме піря. Ті гроші серед тубильців мають дуже велику вартість, тому видають його лише як велику монету. Як оповідає мандрівник Шпайєр, гроші ті роблять тубильці так, що невеликому медовому плоді вискубують із грудей чорне піря та смолою зліплюють його у кружочки, причіпають потім на ремені, довгому 3-4 метри, наче луску. Все менше-більше тисячу таких кружочків іде на один ремінь, а потім ремінь звивають. Такий ремінь представляє описля високу вартість, а багацтво це теж не встоялася проти своїх нащадків. Велику вартість таких пірів можна пояснити так, що щоби зробити такий один ремінь, то треба вбити богато сотки тих полохливих медових

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Школа в Гайленд Парку. Приучуймо діти до публичних виступів.

Останніми роками наші громади чимраз більше починають інтересуватися молодим поколінням та дбати про його будучність і скріпленя національного духа зокрема, бо саме лиш матеріяльне забезпечення не дає нам ніякої запоруки і надії, що дорастаюча молодіж продовжуватиме наше життя і наші стремління, а найважніше то ще, чи воно задержить у щоденному життю рідну мову, а далі пісню, звичаї, національну ношу й традиції.

Отсі питання і багато інших занепокоїли нас на еміграції і заставляють до серіозного думання і праці. Найпевнішим середником у боротьбі з денаціоналізацією є українські цілоденні школи, та, на жаль, у нас таких нема і ми вдоволяємося вечірними, котрі при пильній праці нашого учительства і допомозі родичів та цілого громадянства теж можуть багато зробити.

У нашому Дітройті й околиці є лише вечірні школи. Про роботу цих шкіл свідчить те, що колишніх учениць і учеників вечірних шкіл стрічаємо нині в ріжних українських товариствах, хорах, драматичних кружках, церквах і т. п.

До давно істнуючих вечірних шкіл треба зачислити школу, засновану у лютім 1929 у Гайленд Парк. 40 родин посилає свої діти до неї на науку. Три роки учителює там І. Кривий. Діти виходять обзнакомленими з українською мовою, історією й географією. Зимою часто бувають діточі представления і концерти, а літом діточі прогулки і пікніки.

Саме такий діточий пікнік відбувся дня 28. червня ц. р. в городі Присташа при досить численній участи дітей і старших. Головними точками програми були діточі виступи зі співами і руханковими вправами. Діти відспівали кілька патріотичних пісень, так, немовби робили це не американські уродженці, а діти, прибувші недавно з нашої батьківщини.

Ще краще випали руханкові вправи, спершу голіруч, а відтак з синьо-жовтими лентами під такт похідних пісень і музичних мельодій. Можна би здивувати найвибагливіщу публику, колиб так зібрати кільканадцять дітей і зробити такі вправи на великій, вигідній площі. Як би учительство і ціле громадянство щиро потрудилося коло цеї справи, то можнаб уладити стейтовий або бодай окружний зізд скавтів, соколів і січей, так, як це роблять інші народи.

Р. Т. П.

—o—

ІСТОН, ПА.

Виступ українського співацького товариства перед американською публикою.

Дня 26 липня 1931 року українське співацьке товариство Боян виступало перший раз перед американською публикою. Там прийшлося не одному перший раз почути українську пісню на радіо в Індіян Треал. Хор виступив під управою нашого невтомного дірігента Онуфрія Гриньківа, котрий вечерами трудиться над вишколенням співаків.

Концерт був рідкою насолодою для української співолюбивої людини. Наша молодь мала веселі забави, повно розривок, повно втіхи, повно несподіванок. Були там смачні перекуски і охолоджуючі напитки, була радість і втіха між своїми. О перекуску і напитки постаралося співацьке тов. Боян, котре не забуло при тім за рідний край і виасигнувало зі своєї каси 10 долярів на Рідну Школу в старім краю, котрі вислано через Обединання. До цього М. Підгайний і М. Колодруб додали по 1 дол., отже вислано разом 12 долярів.

Пісні випали дуже добре. За це співаки отримали довго тревіючі оплески. Не описую програми концерту, бо це читачеви, який на концерті не був, нічого не каже, а дороге місце в часописі забирає.

Микола Підгайний.

РІЗНИНИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 6. серпня, в годині 8.30 ввечір, в У. Н. Р. Клюбі, 48 St. Marks Pl. Кождий член обовязково на зборах має бути присутний. — М. Вайзнак, секр.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

(вежи 9. і 10. ул.)

Tel. ALGONQUIN 4-8625.

Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

Що?! ви вчора знову не прийшли до роботи?

— Вчора було весілля, пане бос!

— Занадто часто ви веселитеся!

— Пане бос, учора зовсім не веселився! Це було моє власне весілля!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIANS IN POLAND

Report of the „Committee of Three" and its Reception in the Ukrainian Press.

The Committee of Three formed at the League of Nations, under the Presidency of the English Foreign Secretary, Mr. Arthur Henderson, to investigate Ukrainian complaints against the persecution of the Ukrainian population by the Polish Government, has issued the following report:

"A certain number of petitions concerning the situation of the Ukrainian minority in Poland, in particular one from the Ukrainian deputies and senators, are being examined by a Minorities Committee presided over by the Representative of Great Britain and of which the Representatives of Italy and Norway are members. The grave questions dealt with in the petitions have formed the subject of detailed examination by the Committee during the meetings which it held at Geneva during the Council Session in January and in London in April. This examination has convinced the Committee that a solution of thsi question can only be found by a careful examination of the significance and scope of all the elements of the question submitted to it, the Committee has considered it dasirable up till now to refrain from taking any decision on the substance of the matter.

"The Committee held meetings on the 21st and 22nd of May. During these meetings it took note of certain information communicated to it by the Representative of Poland according to which the Polish Government contemplated the possibility of reaching certain arrangements in order to liquidate the complaints set forth in the petitions in question. From the beginning of its examination the Committee has had the very clear impression that this matter would best be solved by an internal settlement being reached. In order not to preclude such a possibility, and in view of the information communicated to it by the Representative of Poland, the Committee considered that the proper course would be to resume its examination at a later meeting. The Committee earnestly trusts that the attitude taken by the Polish Government will meet with such a response on the part of the minority as may lead to a friendly settlement of the difficulty. The Committee considers such cooperation essential in order to obtain pacification and good relations between the two elements of the population."

In the Lwow (Lemberg) Dilo of May 27 appeared an interview by the editor of this journal with Mr. Luckyj, an Ukrainian member of the Polish Diet. Among other things Mr. Luckyj declared:

"The League of Nations and its Committee of Three are the Areopagus of peace, hence in every affair they give a favourable welcome to declarations of the cited party expressing a readiness to settle the matter in a peaceful fashion. On this occasion likewise the Committee has chosen, having had regard to the desire of the Polish Government, the same path, always with the reservation that it has done so not to exclude any eventuality, this included. On the present occation the Committee evidently hopes that the promises made by the Polish Government will find a favorable echo on our side also, and will contribute to the establishment of good relations between the two nations. The Committee of Three not only provides the Polish Government with the opportunity but under a courteous diplomatic form also charges it, to satisfy our claims in a manner likely to evoke a favourable echo from us, and to give our people the chance of living in peace.

"We expect from the Polish Government, in the very first place, concrete acts based upon clearly defined principles. If these are laking there will be no responsive echo from us, and we shall await the annoucement in September of the considered decision of the Committee of Three."

The Ruin of the Ukrainian Co-operative Associations in Poland Continues.

The Lwow daily, Dilo, of June 5 reports that in the Dubno district of Volhynia, during the past two two months, Ukrainian co-operative associations have been dissolved by order of the Polish authorities, in the following villages: Nosowica Stara, Demidowka, Ptycz, Sudobycze, Chorupan, Ilpyboki, Holowczycze, Baczarowka. The compaign against the Ukrainian co-operative associations is explained by the Polish Government's general policy with regard to the Ukrainian people, whose cultural and economic development it essays by every possible means to shackle. The possible growth of the Ukrainian co-operative movement may be judged from the fact that in 1929 there were already 2,746 Ukrainian co-operative associations in Eastern Galicia.

(Ukrainian Press Service, Prague).

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ЛЮДИ, ЩО ЇДЯТЬ БЛОХИ.

Подорожник д-р Йордан, що подорожував по Полінезії, оповідає цікаві подробиці з островів Фіджі.

В Нукуальофі, столиці островів Тонга, бачив, як дочка поклала голову на коліна своїй мамі. Вона лежала навзнак на землі та фацукала ногами. Мати дуже зручно ловила гострими нігтями блоху за блохою з волосся дочки та вдоволено зідала їх. Коли скінчила цю роботу, себто як попоїла собі блох, закурила люлечку, а дочка взялася гризти цукрову тростину.

На острові Фіджі туземці позбуваються інакше насікомих із буйного волосся. Жінки раз на тиждень покривають волосся коралевим вапном і ця кислота робить кінець усім блохам. Потім миються соком диких цитрин. Ця процедура має гігієнічні та косметичні цілі. Волосся прибирає ясний колір, пізніше золотистий.

Мешканці Тонга монархісти, їх країна є королівством. Королівство на островах у тіні пальмових садів, окутане солодким запахом цвітів зіяле, обливане ясно-голубими фиялями моря. Відкривець назвав ті острови „Привяними островами", бо люди тамошні наче діти далекого раю, приязні, гостинні. Їх ніде не доторкнула нужда й поспіх інших країн.

Туземці усміхаються до чужинця. Перед хатами стоять брунатні діти, подають на привіт цвіти й овочі. Люди тут гарні, рослі, крепкі, риси лиця гарні й лагідні, очі чорні. Мешканці Тонга не знають, що це таке суперечка, нужда; не знають боротьби за хліб насущний. Дні минають їм ідилічно-рівномірно.

Коли так мандруємо в Нукуальофі, в Пангаї, Вавау серед пальмових лісів, манять нас свіжі кокосові горіхи. Просимо усьміхненого сільського парубка, щоби виліз по стрункім пні та щоби зірвав нам кілька горіхів. Насамперед похитав він головою.

— Нині ні. Неділя.

Мешканці Тонга додержують свят. Кінотеатри зачинені. Футбол і гра в карти заборонені. Ніякий звук не нарушує недільної тиші. А вечером громадський спів у церквах. Співають без музики на чотири голоси. Далекі від усякої цивілізації заховали ті люди дивну музикальність. Спів промонів серед святочної тишини місячної ночі. А на другий день, небозвід знову засяв золотим полумям сходячого сонця, все знову в красках, світлі та солодкім запаху цвітів франгіпані. Від далеких коралевих раф чути шум моря.

Над народом Тонга володіє королева Салота Тубу, а її чоловік виконує обовязки премієра. В королівстві спокій та порядок. Про це дбає англійський консуль.

— Нам з тим найліпше, — сказав авторові премієр. — Наша країна мала та слаба, а велика держава мусить нас охороняти.

У кабінеті заступлені групи мусять погодитися на те, що скаже королева.

Кучерявий хлопець, що його автор стрінув над морем, сказав: „Ми любимо нашу королеву. Всі люблять її".

І нарід островів Фіджі мав колись короля. Одначе Какобау І. вже давно-давно зріксся престола. Англійський губернатор має тепер усю владу в своїх руках. Серед тутешнього населення нема такої згідливости, як у Тонга. Це тому, що на острови Фіджі спровадженo давно Індійців, як робітників для цукрових плянтацій. Вони тепер творять майже половину населення, одначе не жиють у згоді із туземцями. Европейці називали тих кольоністів, Індійців, „кулі". Та на біду в мові Фіджі „кулі" значить „собака". Гарні це мусять бути ці чужинці Індійці, коли вже навіть Европейці називають їх „собаками". І туземці погорджують ними.

В 1896 був серед Фіджійців останній випадок людоїдства. Коли ті острови не завзанували були до становища великобританської кольонії, **людське мясо було там національною стравою.** Звичайно подавали людське мясо **зі шпінаком.** Той шпінак у ботаніці називається „Солянум Антропофагорум". Місіонарі навчили їх їсти консервові зупи та плом пудінг. Один губернатор спитав не так давно сивоволосого ватажка:

— Приятелю, з рукою на серці скажіть мені: чи вам смакувало би ще нині людське мясо?

Дідусь усміхнувся:

— Певно, пане, і я гадаю, що з вас була би знаменита печеня!

Взагалі Фіджійцям смакує цивілізована дієта. Лише їх національний напиток „кава", приладжений на зреформований спосіб, не смакує їм, „Кава" роблять з коріння „янга". Давніше гарненькі фіджійські дівчата пережовували те коріння своїми білими зубами і той сік випльовували у лушпу з кокосових горіхів. Була це наче молочна зупа, яку змішували з водою. Одначе чужинці не хотіли їсти такої зупи, хоч її приладжували такі гарні дівчата. І тепер на основі закона вже не жиють і не випльовують такої зупи. Тому тепер видушують її руками. А туземці кажуть, що тепер ця зупа не має такого смаку, як колись, коли ще її жували дівчата.

Та Самоанці мають ще іншу журу. Новозеляндці запровадили строгу прогибіцію. В місті Апія є одинока крамниця, в якій продають „айскрім" і де давні гості зґадують добрі часи та попивають содову воду й лімонаду. Відколи введено заборону алькоголю, в містечку запанувала скука. Містечко оживляється щойно в „орднаційні дні", коли то лікарі числяться „хорим" записують алькоголеві ліки.

Тому, що все заборонене не манить і смакує, то Самоанці кинулися потайки фабрикувати пиво й горівку. Екстракт з хмелю та солоду привозять у консервах з Америки. До того додають порцію деревного мелясу. Ту мішанину полишають, щоби ферментувала. З того утвориться пінисте пиво.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Відділ 11-тий ОДВУ переслав $300 на визвольну боротьбу через Обединання. Нехай буде це відповідь тим всім угодовцям і хруням, котрі не мають мужности постояти в боротьбі до кінця, котрі здають нарід і взагалі українську справу. Хай це буде відповіддю всім тим критиканам, котрі „боронять" язиком Україну мов праником по голій дошці. Думаємо, що всі відділи ОДВУ в Америці будуть працювати тихо й щиро, щоб своєю роботою принести більше користи для визволення України, ніж ті горлачі, котрі язиками перуть, мов праниками.

За Відділ:

М. Каришин, предс.,
А. Куцик, касієр,
В. Дроботій, фін. секр.,
Н. Цимбалістий, рек. секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по каталог до:
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

DR. N. M. HNATYSHYN
УКР. ЛІКАР-ХІРУРГ
2732 WEST 14th STREET,
CLEVELAND, OHIO.
TEL.: PROSPECT 7597.

Herman Turkel
АДВОКАТ І ДОРАДНИК ПРАВНИЧИЙ
51 Chambers St., New York City
ROOM 723. — TEL. WOrth 2-7880.
ЦИВІЛЬНІ, КРИМІНАЛЬНІ І РОЗВОДОВІ СПРАВИ.
Виробловляння документів, контрактів і полагоджування всяких других — легальних справ.
ГОВОРЮ ПО УКРАЇНСЬКИ.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

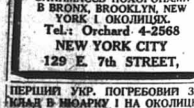

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
NEW YORK CITY
129 E. 7th STREET,

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮЙОРКУ І НА ОКОЛИЦІ.
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

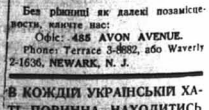

Без рахунку як далеко позаміщевости, кличте нас:
Office: 485 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 3-8682, або Waverly 2-1636, NEWARK, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА",

ТАРЗАНІВ СИН.

1)

По течії широкої ріки Угамбі плив маленький човен. Люди, що були на ньому, лінливо відпочивали після того, як їм довелося довго гнати човен вгору по ріці. Вже недалеко гирла ріки, де на морі стоять їх пароплав, готовий плисти до Англії, увагу їх притягнула дивна постать, що стояла на березі, на краю джунглів. З худими, підняттими вгору руками, та постать гукала на них якимись диким голосом.

—o—

„Біла людина!" сказав помічник капітана, що керував човном. Попливемо до нього й довідаємося, чого він хоче від нас". Підпливши до берега ближче, вони побачили високу людину з довжезною бородою й з покудовченим волоссям на голові. Людина щось говорила незнайомою мовою. „Чи говорите по англійськи?", запитав помічник капітана. Невідомий відповів, що так. З трудом він розповів історію свого життя.

—o—

Життя його пройшло довгими роками в страшних умовах рабства в глибині джунглів. Він був Росіянином, але як він попав у джунглі й як називається, він не сказав. Моряки рішили, що він забув усе своє минуле життя, бо переживання його в джунглях були дуже тяжкі й страшні. Десять років він був рабом в одному племени людоїдів. Виконував там тяжку роботу, а жінки, що господарювали в тих людоїдів, кождого дня його били тяжко.

—o—

Нарешті він утік з неволі й дібрався до берега моря. Тут він переховувався денький час, поки отсе не побачив моряків. Скінчивши оповідати історію свого страшного життя, він попросив моряків, щоб вони взяли його з собою на пароплав. Моряки привезли його на пароплав „Меджорі". Там його обмили й нагодували. За кілька днів знову воскрес до життя Александер Павлович, Росіянин, що відограв таку огидну ролю в житті Тарзана.

—o—